

I mistrz świata się pomyli!

Bywa, iż opłakujemy swoje błędy i ataki szachowej ślepoty, rozpamiętujemy niewykorzystane szanse oraz utracone możliwości. Kolosalne przeoczenia zdarzają się jednak od czasu do czasu również wielkim arcymistrzom. Wszak błędzić jest rzeczą ludzką...

MF. MACIEJ SROCYŃSKI

Ważne jest, aby nasi uczniowie zrozumieli, że nie tylko oni popełniają błędy, a nauka z nich wypływająca może być przydatna w przyszłości. Gra w szachy powinna być związana z dążeniem do poznania obiektywnej prawdy, a prowadząca do niej droga jest przecież z reguły wyboista i naznaczona czyhającymi dookoła niebezpieczeństwami. Przyjrzyjmy się więc, jak ze swej trasy zbczyli liderzy szachowego świata.

Alonso Zapata – Viswanathan Anand
Biel, 1988 r.

1.e4 e5 2.♘f3 ♘f6 3.♗e5 d6
4.♗f3 ♗e4 5.♗c3

5...♗f5?? 6.♖e2! i Anand podał partię z uwagi na wariant: 6...♗e7 (6...d5 7.d3+-) 7.♗d5 ♗d7 8.d3 c6 9.d×e4 c×d5 10.e×f5+. Historyczna porażka w sześciu ruchach późniejszego mistrza świata! (1-0).

Alonso Zapata

Aleksandr Bielawski
– Leif Erlend Johannessen
Linares, 2002 r.

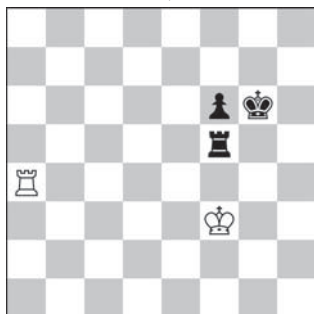

1.♗f4?? ♖b8# Zdziwiający jest fakt, że w zasadzie jedynym ruchem, po którym białe przegrywają, jest posunięcie ♗f4. Na swoje nieszczęście arcymistrz nie miał problemu z jego znalezieniem (0-1).

Leif Erlend Johannessen

Rudolf Spielmann – Oldřich Duras
Karlsbad, 1907 r.

1.♗f4?? ♗g5! i białe się poddały, ponieważ po 2.♗×f5 ♖×f5 to czarne łapią opozycję i powsta-

je teoretycznie wygrana dla nich sytuacja. Tu białe zjadła rutyna i myślenie życzeniowe; zapewne widziały tylko remisową kontynuację 1...♗×f4+ 2.♖×f4= (0-1).

Larry Christiansen – Anatolij Karpow
Wijk aan Zee, 1993 r.

1...♗d6?? 2.♖d1! Karpow podał partię, gdyż pod biciem są dwie jego figury – ♗d6 oraz ♗h5. Nawet mistrzowi świata zdarzały się proste podstawki (1-0).

Matthew Sadler

Anatolij Karpow – Matthew Sadler
Monako, 1998 r.

1...e4 2.♗×f7??? Jeżeli poprzednia wpadka Karpowa była dużym błędem, to ten ruch można nazwać prawdziwym szachowym koszmarem (stąd aż trzy znaki zapytania). 2...e×d3 Białe nie zauważyły, że tracą hetmana (0-1).

Etienne Bacrot – Ernesto Inarkiew
Linares, 2002 r.

1.♖e7+??? ♗×e7 Nie tylko Karpow robił proste podstawki. Tym razem świętym Mikołajem, rozdającym hetmany, okazał się francuski arcymistrz (0-1).

Deep Fritz (komputer)
– Władimir Kramnik
Bonn, 2006 r.

1...♖e3? 2.♖h7# Widzieliśmy końcowy akord z partii komputera Deep Fritz i Kramnika. W późniejszych latach technika i siła gry komputerów poszły tak do przodu, że mecze komputer vs człowiek były organizowane coraz rzadziej. W omawianym przypadku jednak to nie moc obliczeniowa zdecydowała, ponieważ Kramnik podstawił mata w jednym ruchu. Komentatorzy meczu długo analizowali tę partię i zastanawiali się, jak Rosjanin mógł tego mata nie widzieć. Doszli do wniosku, że układ ♗f8 i ♖h7 zdarza się dosyć rzadko, a o wiele częściej widzimy mata w konstelacji: ♗f6 ♖h7 lub ♗g5 ♖h7. Oczywiście, takie wytułmaczenie kompletnie arcymistrza nie usprawiedliwia (1-0).

Klaus Viktor Darga – Levente Lengyel
Amsterdam, 1964 r.

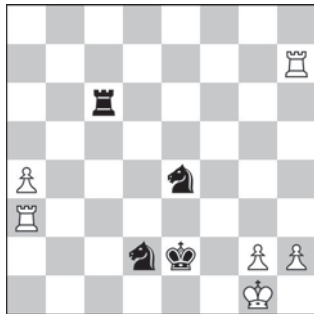
1...♖6×e2+?? i... białe poddały się w wygranej pozycji! Powinny grać: 2.♖×e2 ♜×h4+ 3.♞e3 (3.♞g2?? ♖×e2+ W tym wariancie faktycznie czarne wygrywały) 3...♖×e2+ 4.♞×e2+. Obie strony przeoczyły ten wariant, w którym to białe zostają z przewagą jakości i wygraną pozycją. Bardzo ciekawy przypadek (0-1).

Glenn Flear

tylko znaleźć dwa dokładne ruchy. 5.♖d7+? (5.♞b7 b2 6.♖d7#) 5...♞c8 6.♖g7?? i w tej wygranej dla białych pozycji podpisano remis. Komedja pomyłek w wykonaniu obu arcymistrzów (1/2-1/2).

Wiktor Korcznoj – Anatolij Karpow
Baguio, 1978 r.

1.♖a1?? Korcznoj podstawia forsownego mata. Nic nie dawało również 1.h3?? ♖c1+ 2.♞h2 ♜f1+ 3.♞g1 ♜f3g+ 4.♞h2 ♖h1#. Prawidłowe było 1.g3 i figury czarnych byłyby bardzo aktywne. Partia powinna zakończyć się remisem, np. w takim wariantcie: 1...♜f3+ 2.♞g2 ♜e1+ 3.♞h1 ♖f6 4.h4 ♜f2+ 5.♞g1 ♜f3+ 6.♞g2 ♜e1+ 7.♞h2 ♜f3+ 8.♞g2. 1...♜f3+ 2.g×f3 (2.♞h1 ♜f2#) 2...♖g6+ 3.♞h1 ♜f2# Podstawienie mata w meczu o mistrzostwo świata to bardzo rzadka sytuacja (0-1).

Tigran Petrosjan – Wiktor Korcznoj
Moskwa, 1963 r.

1.♖×h6?? (1.a4 a5 2.♞f3 ♖h8 3.♞f2 ♞e8 4.♖g7 ♞d8 5.♖b7 ♞c8

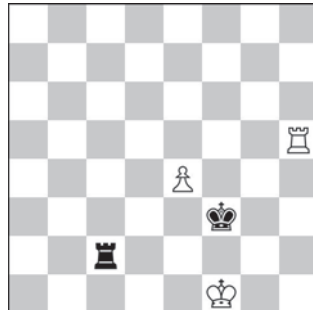
6.♖×b6 ze sporymi szansami na wygraną) 1...f3! 2.♞g5 ♞e8 Nie ma jak zatrzymać pionka f3 (2...f2?? 3.♖f6+ ♞g8 4.♖g6+ ♞h7 5.♖h6+ ♞g7 6.♖g6+ ♞f7 7.♖f6+ ♞e8?? 8.d7+! ♞e7 9.♖×f8 ♞×f8 10.d8♞+ (0-1).

Wiktor Bołogan – Wasilij Iwańczuk
Reykjavik, 2016 r.

1...♞d8?? 2.♜d4! i białe zdobywają skoczka c6. Przykład z ostatnich Drużynowych Mistrzostw Europy. Iwańczuk jest zawodnikiem, który potrafi zagrać genialną partię, ale może też popełnić taki błąd, jak powyżej... (1-0).

Magnus Carlsen
– Merab Gagunaszwili
Riszon le-Cijjon (blitz), 2006 r.

1.e5??? ♖c1# Partia grana była tempem błyskawicznym, ale i tak przeoczenie Carlsena jest zadziwiające. Jak widać nawet obecny mistrz świata nie uchronił się od koszmarnych błędów (0-1).

Merab Gagunaszwili

Magnus Carlsen – Yannick Pelletier
Reykjavik, 2015 r.

1.♖g8? Na DME Carlsen chciał chyba dorównać Iwańczukowi i też podstawił figurę (1.♖b5 ♖b6 2.♜c5 ♖×b5+ 3.a×b5 ♞d6 4.♜e4+ ♞c7=). 1...♜e7 2.♖×g7 ♖×d3+ 3.♞c4 ♖d7 4.♖f7 f5 5.♖f6 ♞d6 6.♖×h6 ♖c7+ 7.♞b3 ♜d5 8.♖h8 ♖c3+ 9.♞b2 ♖e3 10.a5 ♞c5 11.h4 ♖×g3 12.h5 ♖h3 13.h6 ♜f6 14.a6 ♞b6 15.♖d8 ♜e4+ 0-1.

Yannick Pelletier

Robert Kempirski – Władimir Jepiszyn
Bundesliga, 2001 r.

1.♞f3 Przytoczony układ powstał po 126. ruchach. W zasadzie białe mogłyby się poddać, Kempirski postanowił jednak sprawdzić rywala, czy potrafi matować gońcem i skoczkiem. Arcymistrz z Rosji miał 50 ruchów, aby zamatować oponenta. Końcówka była wstydlwym przykładem niewiedzy Jepiszyina, ponieważ mimo usilnych prób złapania białego króla, ta sztuka mu się nie udała. W 179. ruchu zawodnicy podpisali remis (1/2-1/2).

HARRY POT / ANEFO, WIKIMEDIA COMMONS, CC BY-SA 3.0 NL

Levente Lengyel

Glenn Flear – Michael Adams
Hastings, 1997 r.

1...b3?? Tym ruchem czarne pakuja się na mata w trzech ruchach. Po 1...♞d8 2.♜f6 ♖f1 3.♖g8+ ♞e7 4.♜d5+ ♞e6 5.♜c7+ ♞e5 6.♖×g3 partia powinna skończyć się remisem. Adams chciał jednak z tej pozycji wycisnąć więcej. 2.♜f6 ♞d8 3.♖d7+? Należało grać 3.♞b7 b2 4.♖d7#; aż trudno uwierzyć, że białe nie zauważyły tak prostego wariantu. 3...♞c8 4.♖g7 ♞d8 Pozycja wciąż jest wygrana. Trzeba